

Ostali radovi

Tomić, Franjo; Tomić, Filip: *Povijest obrazovanja u hrvatskoj poljoprivredi, s naglaskom na sjeverozapad Hrvatske*, Cris: Časopis Povijesnog društva Križevci, vol. XXIV, No. 1, 2022., str. 22-33.

Tomić, Filip; Tomić, Vlatka: *Razvoj školstva u sjeverozapadnoj Hrvatskoj od 1874. do 1910: kvantitativni pokazatelji*, Cris: Časopis Povijesnog društva Križevci, vol. XXIV, No. 1, 2022., str. 74-93.

Sudjelovanje na skupovima

Paić-Vukić, Tatjana, Personal Notebooks From the Ottoman Era in the Oriental Collection of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Zagreb, izlaganje na 5e Congrès des études sur le Moyen-Orient et les mondes musulmans, Le GIS Moyen-Orient et mondes Musulmans, Lyon, 10.-13. srpnja 2023.

Paić-Vukić, Tatjana, *Hilye-i Şerif in Form of Triptych from the Holdings of the Oriental Collection of the Croatian Academy of Sciences and Arts*, izlaganje na znanstvenom skupu The Ottoman Legacy in the Balkans: History, Culture and Language, Sveučilište u Sarajevu i Međunarodni odbor za istraživanje turskog jezika i kulture iz Republike Turske, Sarajevo, 27-28. rujna 2023.

Paić-Vukić, Tatjana, *A Century of the Collection of Islamic Manuscripts in Zagreb*, izlaganje na znanstvenom skupu Tracing the Ottoman Legacy in Croatia and South East Europe: Challenges, States, Perspectives, Filozofski fakultet u Zagrebu i Institut Yunus Emre iz Republike Turske, Vrana, 19-20. listopada 2023.

Paić-Vukić, Tatjana, *The Diversity of Manuscripts under the Umbrella Term of Personal Notebooks*, izlaganje na znanstvenom skupu Typology of Mecmuas (Ottoman Manuscripts of Mixed Contents), Centar za istraživanje rukopisa pri Sveučilištu Sultan Mehmed Fatih i Sveučilište u Bochumu, Istanbul, 3-4. studenoga 2023.

Tomić, Filip, *Boer War and Croatian Public: Translation and Usage of a Distant War for Croatian Nationalism at the Turn of the 20th Century*, izlaganje na znanstvenom skupu Nationalism, War, and Defeat: Interdisciplinary Conference on Nationalism, Sveučilište u Kopenhagenu i Sveučilište Južne Danske, Kopenhagen, 25.-26. svibnja 2023.

Tomić, Filip, *Stjepan Radić's Europe: (Di)vision of the Continent From the Periphery of the Austro-Hungarian Monarchy at the Turn of the Twentieth Century*, izlaganje na skupu Limits of Europeanness? Contested Notions of Difference and Belonging (16th-21st Centuries), Sveučilište u Innsbrucku i Sveučilište Istočne Anglije, Innsbruck, 6.-8. rujna 2023.

KNJIŽNICA

U 2023. u Knjižnici HAZU bilo je zaposleno 13 stručnih knjižničarskih djelatnika na neodređeno vrijeme: upraviteljica Knjižnice prof. Tamara Runjak, knjižničarska savjetnica, 2 knjižničarske savjetnice - Dina Mašina Delija i Kristina Polak Bobić, 2 više knjižničarke - dr. sc. Zrinka Vitković i Nataša Daničić, 5 diplomiranih knjižničara - Hana Burek, Damir Horvat, Tomislav Kukolja, Jelena Prekratić i Anja Tkalec, 1 diplomirani sistemski knjižničar Marko Tot te 2 pomoćna knjižničara - Goran Matić i Željko Ovčariček. Zatraženo je ponovno popunjavanje 2 sistematizirana upražnjena radna mjesta: 1 diplomiranog knjižničara za rad u trezoru i 1 pomoćnog knjižničara, ali nije odobreno.

Održano je 8 stručnih sastanaka knjižničarskih djelatnika. Zahvaljujući dobroj organizaciji rada, program se uz manja odstupanja odvijao u skladu s *Planom za 2023. godinu*. Zbog radova na cjelovitoj obnovi Akademijinih zgrada, Knjižnica je radila u jako skućenim prostorima unutar zgrade i otežanim radnim uvjetima. Prostor od svega 100 m² privremeno je pregrađen policama na dva manja prostora, jedan za radna mjesta knjižničara, a drugi za info pult i 4 korisnička mjesta.

Uz redoviti rad u Knjižnici, pojedini djelatnici su vrlo aktivno sudjelovali u radu povjerenstava i radnih tijela Hrvatskoga knjižničarskog društva (HKD) i Zagrebačkoga knjižničarskog društva (ZKD): Dina Mašina Delija (članica Radne grupe za društvene medije, recenzirala članak za časopis *Knjižničarstvo : glasnik Društva knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema*), T. Runjak (članica Nadzornog odbora ZKD-a te članica Komisije i zamjenica predsjednika Komisije za povijest knjige i knjižnica, čija je članica i Z. Vitković), M. Tot (član promatrač u Komisiji o autorskim i srodnim pravima HKD-a). M. Tot je bio mentor stručne prakse studentima Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu te je održao dva predavanja i predstavio Knjižnicu HAZU kandidatima stručnih ispita iz knjižničarstva. Zajedno sa Ž. Ovčaričekom i G. Matićem sudjelovao je u radu Povjerenstva za popis imovine HAZU. T. Runjak redovito je prisustvovala sastancima Matične službe za visokoškolske i specijalne knjižnice u NSK. Knjižnica je radila na zakonskoj obvezi prikupljanja i unosu podataka u Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica u 2022. godini (D. Horvat). J. Prekratić je bila član Povjerenstva za izbor knjižničara u Jadranskom zavodu, intervjuirala kandidate u svrhu procjene njihove stručnosti u knjižničarskoj struci.

Svi knjižničari su pratili rad Zagrebačkoga knjižničarskog društva, Hrvatskoga knjižničarskog društva, Nacionalne i sveučilišne knjižnice i ostalih srodnih ustanova u kulturi i znanosti. Također su sudjelovali u knjižnim manifestacijama (Interliber; T. Runjak prisustvovala je svečanom otvorenju Mjeseca hrvatske knjige u Vinkovcima 16. listopada) i pratili rad drugih Akademijinih jedinica (izložbe, skupovi, predstavljanja knjiga i dr.). Zbog skućenosti čitaoničkih i korisničkih prostora nije bilo posjeta organiziranih grupa Knjižnici Akademije, izuzev posjete doktoranada povijesti umjetnosti 13.1. koje je proveo M. Tot.

I. Redovna djelatnost

Informatizacija knjižničkog poslovanja

Cjelokupno knjižnično poslovanje Akademijine Knjižnice odvija se na hibridnoj programskoj platformi INDIGO koja se bazira na suvremenoj *cloud* tehnologiji s integriranim modulima za obradu knjižnične analogne i digitalne građe, nabavu, posudbu i reviziju. Platforma INDIGO koristi se za Skupni knjižnični katalog Akademijinih knjižnica i za Digitalnu zbirku HAZU (DiZbi.HAZU) svih Akademijinih jedinica uključenih u digitalni repozitorij s raznovrsnom digitalnom građom. Bibliografski podaci i metapodaci se u sustav unose po međunarodnim standardima za opis i obradu raznolike građe koju imaju Akademijine jedinice (knjige, rukopisi, fotografije, arhivsko gradivo, skulpture, umjetničke slike, mikrofilmovi, note itd.). Knjižnice u sustavu koriste UNIMARC format za obradu i holding zapise, a arhivsko gradivo se obrađuje po međunarodnom standardu ISAD(G).

Sustav se stalno nadograđuje i razvija u skladu s napretkom tehnologije i financijskim mogućnostima. Zahvaljujući sredstvima Zaklade HAZU krajem godine započeo je projekt nadogradnje INDIGO sustava na noviju verziju s novim funkcionalnostima te redizajn korisničkog

portala. Implementiran je modul e-Kultura s ugrađenim poljima potrebnim za agregiranje na portal e-Kulture: polje za dodjelu nacionalnog identifikatora digitalne građe URN:NBN, slanje datoteka u e-Kulturu i za trajnu pohranu master datoteka u nacionalni virtualni oblak. U tijeku je faza testiranja nove verzije nakon čega će knjižničari uz veće administracijske ovlasti raditi na osuvremenjavanju izgleda korisničkog sučelja portala DiZbi.HAZU. Objava nove verzije očekuje se u prvoj polovici 2024. Rad na održavanju, prilagodbi i unaprjeđenju postojeće verzije programa INDIGO kao i na razvoju nove verzije softvera, radili su knjižničari - administratori sustava D. Mašina Delija, J. Prekrtić i A. Tkalec. Administratori su svakodnevno komunicirali sa softverskom tvrtkom ArhivPro, odgovarali na upite korisnika sustava, radili na rješavanju problema, edukaciji, izradi uputa za korištenje pojedinih funkcionalnosti u programu i pružali podršku za rad u INDIGU ostalim knjižnicama. Također su radili na uređivanju arhivskog profila i dogovaranju oko ujednačavanja unosa arhivske i knjižnične građe kroz ISAD(G) i UNIMARC polja. Na tim poslovima radile su J. Prekrtić i A. Tkalec. Redovito su ažurirane tablice zadataka na SharePoint-u Knjižnice (A. Tkalec).

U studenom je Sveučilišni računalni centar - Srce ugasilo postojeću uslugu virtualnog poslužitelja (VPS) na kojem se nalazio virtualni server za dizbi.hazu.hr zbog prelaska na novu uslugu baziranu na tehnologiji u oblaku VDC (Virtualni podatkovni centri). Kompletni informacijski sustav na kojem počiva Digitalna zbirka HAZU, kao i sve master i korisničke datoteke pohranjene na Srcu (preko 7 milijuna datoteka) migrirano je na VDC. Migraciju je obavila softverska tvrtka ArhivPro uz suradnju sistemskog knjižničara M. Tota koji je obavljao poslove sistem administratora virtualnog servera (VPS) dizbi.hazu.hr na Srcu. Osim toga, održavao je računala u Knjižnici i obavljao jednostavnije popravke. Kao administrator sustava, ažurirao je postojeće softvere, brinuo o trajnoj pohrani master datoteka i mrežnom sustavu, uređivao TIFF i pdf datoteke za upload i postavljao datoteke u sustav. Tijekom godine je izradio 3 sigurnosne kopije datoteka na serveru Knjižnice. Bio je angažiran na poslovima prezentacije i tonskog snimanja na 9 događanja u velikoj dvorani Knjižnice. Radio je kao tehnička podrška za Crossref i kao urednik novootvorenoga Akademijnog repozitorija u sustavu Dabar (repozitorij@hazu.hr).

Skupni katalog knjižnica HAZU

Skupni mrežni katalog knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti trenutno uključuje knjižnične kataloge 10 knjižnica u sastavu Akademije: središnje Knjižnice HAZU, Knjižnice Jadranskog zavoda, Knjižnice Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU, Knjižnice Strossmayerove galerije starih majstora HAZU, Knjižnice Zavoda za paleontologiju i geologiju kvartara HAZU, Knjižnice Odsjeka za povijesne znanosti, Knjižnice Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta, Knjižnice Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, Knjižnice Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu i Knjižnice Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci. Sve knjižnice obrađuju građu u zajedničkom knjižnično-informacijskom sustavu INDIGO kroz kooperativnu katalogizaciju. Središnja Knjižnica obavlja bibliografski nadzor nad bazom, kontrolu i redakturu bibliografskih i holding zapisa te normativni nadzor u zajedničkoj bazi. Knjižničari središnje Knjižnice su redaktori i administratori zajedničkog knjižnično-informacijskog sustava (D. Mašina Delija, J. Prekrtić i A. Tkalec).

Glavne voditeljice Skupnog kataloga su diplomirane knjižničarke J. Prekrtić i A. Tkalec. Tijekom godine su radile na edukaciji Akademijinih knjižnica i ostalih jedinica za rad u zajedničkom programu kako bi se unaprijedili postojeći i uveli novi modeli poslovanja (vođenje digitalne inventarne knjige, revizijske liste, posudba građe). Redovito su pruža-

le stručnu i savjetodavnu podršku svim specijalnim knjižnicama u sastavu Akademijinih zavoda kroz svakodnevnu komunikaciju, odgovaranje na upite i otklanjanje problema. U tu svrhu izrađene su stručne upute za određeni segment poslovanja i korištenje raznih funkcionalnosti u programu (A. Tkalec). Zahvaljujući tome protekle godine je došlo do znatnog unapređenja koordinacije stručnog rada u knjižničnom sustavu unutar Akademije kroz dogovaranje kooperativne katalogizacije i ujednačavanje vođenja knjižničnog poslovanja (inventarizacija i inventarne knjige, vođenje posudbe i članstva, normative) čime se olakšava posao knjižničarima odsječnih i zavodskih knjižnica.

Obavljeni su sljedeći poslovi po jedinicama:

- Arhiv HAZU: edukacija za unos građe prema ISAD(G) profilu za obradu arhivskog gradiva i omogućavanje kompatibilnosti s podacima iz UNIMARC profila za obradu knjižnične građe (normative, koncepti). Podrška u radu u zajedničkom sustavu, kontrola unosa, objava i pregled zapisa na korisničkom portalu (J. Prekrtić i A. Tkalec).

- Arhiv za likovne umjetnosti: edukacija o unosu novih zapisa u INDIGO prema UNIMARC standardu za knjige. Popravljanje datoteka za pregled na korisničkom dijelu portala i OCR zapisa te otvaranje polja za vidljivost na korisničkom portalu (A. Tkalec).

- Hrvatski muzej medicine i farmacije: ažuriranje opisa, izrada novih virtualnih zbirki i dodavanje zapisa u virtualne zbirke: Memorijalna zbirka Anice Jušić, Memorijalna zbirka Sergija Dogana, Memorijalna zbirka Franje Kogoja, Fotografiska baština Otorinolaringološke klinike u Zagrebu, Fotografiska baština Muzeja za povijest zdravstva u Hrvatskoj, Javno-zdravstveni plakati, Ljekarništvo u grafici (A. Tkalec).

- Jadranski zavod: edukacija za rad u INDIGU i odgovaranje na upite vezane za rad (razlike u profilima, unos podataka prema UNIMARC-u, izrada normativa, objava zapisa, tehnička obrada, izrada digitalne inventarne knjige, izrada holding zapisa, ispis naljepnica) (J. Prekrtić i A. Tkalec).

- Knjižnica Strossmayerove galerija starih majstora: edukacija o unosu građe i dodavanju datoteka u zapis, edukacija o popunjavanju holding zapisa, kontroliranje i ispravljanje zapisa (A. Tkalec).

- Knjižnica Odsjeka za povijesne znanosti: izrada digitalne inventarne knjige te raznih manjih lista prema signaturama za potrebe interne revizije i otpisa građe. Dogovor o unosu inventarnog broja/barkoda na građu, dogovor o unosu separata u bazu. Dodavanje ovlasti za promjenu veza između holdinga i bibliografskih zapisa za potrebe deduplikacije zapisa (A. Tkalec).

- Odsjek za povijest hrvatske glazbe: objava, popravljanje i kontrola zapisa iz zbirke Građa za povijest glazbe (mikrofilmovi) (J. Prekrtić i A. Tkalec).

- Odsjek za povijest hrvatskog kazališta: izrada uputa za rad, raznih filtera i odgovaranje na upite vezano za unos podataka u INDIGO. Edukacija o unosu podataka u ISAD(G) profil koji se koristi za unos građe digitalizirane putem projekta e-Kultura. Izrada zbirki i povezivanje zapisa iz digitalne zbirke prema ISAD(G) profilu (J. Prekrtić i A. Tkalec).

- Zavod za lingvistička istraživanja: sastanci sa znanstvenicima iz Zavoda kako bi saznali probleme s kojima se susreću kod rada u bazi te dogovor o otklanjanju problema (J. Prekrtić i A. Tkalec).

- Knjižnica Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci: edukacija za unos građe i rad u INDIGU putem Zoom sastanaka i mailova (J. Prekrtić i A. Tkalec).

- Knjižnica Zavoda za povijesne znanosti Zadar: unos podataka koji nedostaju od migracije iz ISIS-a prema UNIMARC standardu (J. Prekrtić i A. Tkalec).

Nastavilo se raditi na višegodišnjem planu pridruživanja ostalih Akademijinih knjižnica koje još nisu započele unos i obradu građe u zajedničkom sustavu INDIGO. U tu svrhu su obavljeni preliminarni dogovori s matičnom službom u Splitu nadležnom za knjižnicu Zavoda za povijesne znanosti u Dubrovniku i Bogišićevu zbirku u Cavtatu. Knjižnica je na molbu Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Požezi dala savjete i podršku pri organizaciji buduće memorijalne zbirke i ostavštine akademika D. Jelčića. Dogovoren je službeni put u Požegu početkom 2024.

Digitalna zbirka HAZU (DiZbi.HAZU)

Tijekom 2023. Akademijina je Knjižnica koordinirala rad repozitorija DiZbi.HAZU u kojem sudjeluje ukupno 20 Akademijinih jedinica. Detaljni izvještaj o radu Digitalne zbirke i svake jedinice nalazi se u zasebnom poglavlju Ljetopisa *Digitalna zbirka HAZU*. Održana su tri sastanka DiZbi tima na kojem je dogovoren način pristupanja e-Kulturi te se raspravljalo o strategiji daljnjeg razvoja i mogućnostima financiranja. Glavna koordinatorica repozitorija je knjižničarska savjetnica D. Mašina Delija uz suradnju sistemskog knjižničara M. Tota. Sistemski knjižničar M. Tot pratio je i odgovarao na elektroničku poštu korisnika repozitorija DiZbi.HAZU i tematskog portala Znameniti.hr te je uređivao i vodio društvene mreže (Instagram, Facebook i Twitter) Digitalne zbirke HAZU i portala Znameniti.hr. Glavna redaktorica za arhivski profil je J. Prekrtić koja je radila na edukaciji arhivista za unos podataka u novom programu zajedno s A. Tkalec.

Knjižnica je inicirala osnivanje Odbora za digitalnu transformaciju HAZU. 12. svibnja 2023. održan je sastanak s akademikima iz 6 Akademijinih razreda na kojem su D. Mašina Delija i J. Ferber Bogdan iz Arhiva za likovne umjetnosti u kratkoj prezentaciji prikazale rad Digitalne zbirke HAZU te se raspravljalo o ideji i potrebi osnivanja odbora. Odbor bi imao za cilj pružiti podršku digitalizaciji i razvoju digitalnog repozitorija HAZU te zagovarati njezino redovito financiranje na nivou Akademije. Akademici su jednoglasno podržali inicijativu.

Hibridna bibliografska baza DiZbi.HAZU koja uključuje zapise za digitalne objekte i kataloge knjižnica na dan 30. prosinca 2023., nakon deduplikacije zapisa koja se i dalje provodi, sadržavala je 292.728 bibliografskih zapisa, od toga broja je 200.946 zapisa koji se odnosi na knjižni fond središnje Knjižnice, a 51.485 zapisa s digitalnim objektima – knjige, članci i zasebni objekti (umjetničke slike, fotografije, mikrofilmovi, kazališne cedulje, rukopisi, videozapisi itd.). Ukupno je izrađeno 5.783 novih zapisa. Normativnih zapisa bilo je 2.122.275 (146.390 zapisa za osobe; 13.735 korporativnih tijela; 15.466 općih pojmova; 272.374 holding zapisa, od čega 238.444 zapisa iz središnje Knjižnice). U repozitorij je dodana nova virtualna izložba, *Spomenik kralja Tomislava u Zagrebu*, te portal sada sadrži ukupno 12 virtualnih izložbi. Broj korisnika Digitalne zbirke HAZU u 2023. bio je 23.432, a pregledano je 331.395 stranica.

Akademijina izdanja

U 2023. u fond knjižnice je uneseno 85 (57 naslova knjiga i 28 svezaka časopisa) novih naslova Akademijinih izdanja, 1 knjiga objavljena potporom HAZU, 62 (39 knjiga i 23 sveska časopisa) naslova objavljenih uz potporu Zaklade HAZU, 18 svezaka Akademijinih izdanja objavljenih uz potporu Zaklade i 18 brojeva novina (*Školske novine*). Dodijeljeno je i aktivirano 173 DOI oznaka.

Voditeljica Zbirke Akademijinih izdanja je knjižničarska savjetnica K. Polak Bobić. Poslovi koje je redovito obavljala su:

1. kompletna obrada novih Akademijinih izdanja - inventarizacija, signiranje i tehnička obrada svakog primjerka, katalogizacija (izrada novih bibliografskih zapisa), dodjela DOI oznaka znanstvenim i stručnim radovima u Akademijinim časopisima i zbornicima radova, objava u Digitalnoj zbirci, izrada normativnih zapisa, komunikacija s voditeljem i tehničkim urednicima Odjela za izdavačku djelatnost, suradnja s Akademijinim jedinicama i zavodima u vezi Akademijinih izdanja, stalna suradnja s informatičkom tvrtkom ArhivPro na poslovima dodjele DOI oznaka, detektiranja i otklanjanja problema u Digitalnoj zbirci te aktiviranje i ažuriranje zapisa u međunarodnoj bazi Crossref (povremeno su DOI dodjeljivali D. Mašina Delija i M. Tot);

2. uređivanje fizičke i digitalne zbirke Akademijinih izdanja, održavanje i nadzor podataka Akademijinih izdanja: uređivanje starih bibliografskih zapisa, rekatalogizacija, deduplikacija, provjera i ujednačavanje metapodataka;

3. digitalizacija: izrada prijedloga i plana digitalizacije, vođenje liste digitaliziranih knjiga i popisa prioritetnih Akademijinih naslova za digitalizaciju, uređivanje bibliografskih zapisa digitaliziranih knjiga, pohrana pdf-ova (digitaliziranih starijih izdanja i novih dobivenih od nakladnika i urednika);

4. izrada virtualnih zbirki za predstavljanje sređenih Akademijinih serija, pisanje teksto-va, opis sadržaja i postavljanje naslovnica za objavu;

5. suradnja sa svim članovima DiZbi tima i sudjelovanje na sastancima.

Sadržajnu obradu Akademijinih izdanja radila je viša knjižničarka N. Daničić. Klasificirana su 72 Akademijina izdanja i 61 izdanje tiskano potporom Zaklade te 613 članaka u časopisima i zbornicima radova.

Tijekom cijele 2023. kontinuirano se radila revizija Akademijinih izdanja. Posao revizije vodila je i koordinirala K. Polak Bobić. Kontrolu brožčanog i fizičkog stanja sva 4 primjerka koja se nalaze u Knjižnici (arhivski, čitaonički, posudbeni i rezervni primjerak) obavljali su T. Kukolja i Ž. Ovčariček. Nakon evidentiranja stanja na policama, radilo se na sređivanju dobivenih podataka u tablicama, provjeri, analizi i obradi revizijskih tablica, izradi holding zapisa u katalogu (1.596 revidirana holding zapisa), signiranju, barkodiranju i popunjavanju fonda rezervnim primjercima. Posao revizije nastavlja se i sljedeće 2024., nakon čega će se otpisati građa prema prijedlogu za otpis građe (više primjeraka istog naslova te knjiga u lošem stanju).

Krajem godine K. Polak Bobić je sastavila Popise izdanja objavljenih u 2023., koji se redovito tiskaju kao prilozi u *Ljetopisu*, i to: *Popis izdanja HAZU objelodanjenih u 2023.*, *Popis izdanja objavljenih pod pokroviteljstvom Akademije u 2023.*, *Popis izdanja Zaklade HAZU pristiglih u Knjižnicu u 2023.* i *Popis Akademijinih izdanja objavljenih potporom Zaklade HAZU u 2023.*

Izgradnja ukupnog knjižničkog fonda i razmjena publikacija

U 2023. fond Knjižnice je povećan za 865 svezaka knjiga, časopisa i novina, i to: 538 svezaka. knjiga raznih izdavača; 327 svezaka časopisa, od toga 190 svezaka hrvatskih časopisa (73 naslova), a 137 svezaka stranih časopisa (72 naslova). Uz 472 sveska raznih Akademijina izdanja fond je ukupno povećan za 1337 svezaka.

a) Kupnja

Za sve potrebe nabave knjiga i pretplate časopisa Knjižnica je imala na raspolaganju svega 700,00 € za čitavu godinu. Tim sredstvima je u 2023. kupljeno 14 knjiga i 3 sveska

časopisa (*Vjesnik bibliotekara Hrvatske*). U nedostatku sredstava u potpunosti je obustavljena pretplata na strane časopise. Poslove prijema časopisa radila je J. Prekrtić.

b.) Razmjena

U razmjenu je poslano 45 knjiga i to gotovo isključivo hrvatskim institucijama. Monografska izdanja se ne šalju u inozemstvo niti zemaljskom poštom niti elektroničkim putem zbog visokih troškova poštarine. Razmjenom je dobiveno 75 svezaka knjiga te 215 svezaka časopisa. Na poslovima kupnje i razmijene radio je T. Kukulja.

c) Dar

Knjižnica je tijekom 2023. dobila na dar i obradila ukupno 160 svezaka knjiga i 106 svezaka časopisa. Od toga su 32 sveska darovali akademici: H. Breko Kustura, B. Despot, N. Lonza, R. Matasović, D. Oraić Tolić i M. Pećina. Osim toga, Knjižnica je darovnim ugovorom primila donaciju knjiga iz obiteljske ostavštine pokojnog akademika Nenada Trinajstića od 34 knjige i 50 knjiga njegovih radova uvezanih po godinama koje su sačuvane kao zasebna cjelina pod nazivom *Zbirka akademika N. Trinajstića* i obilježene pečatom *Donacija iz obiteljske knjižnice akademika Nenada Trinajstića*. U tijeku je obrada, a na kraju će svi zapisi biti dostupni u virtualnoj zbirci istoga naziva (Z. Vitković). Ostavštinom akademika M. Tomasovića u fond je ove godine uvršteno još 167 svezaka knjiga i časopisa.

Stručna obrada knjižničnog fonda

U 2023. izrađeno je sveukupno 3.765 novih bibliografskih zapisa u programu INDIGO, od toga broja 2.417 je izradila Knjižnica. Na katalogizaciji novih knjiga radile su H. Burek i Z. Vitković, K. Polak Bobić obrađivala je Akademijina izdanja, izdanja Zaklade HAZU i publikacije izdane potporom HAZU. Na rekatalogizaciji je radila H. Burek. I dalje se radilo na deduplikaciji normativnih zapisa, a u okviru revizije na unosu i ispravicima metapodataka, popravljaju i nadopunjavanju starih zapisa, osobito holding zapisa. Na tim poslovima radili su svi diplomirani knjižničari.

Na obradi zbirke periodičkih i serijskih publikacija radili su D. Horvat i J. Prekrtić. Provedena je kompletna revizija fonda periodike na spremištu, osim novina. Evidentirano je stanje, potreba za zaštitom ili otpisom. Ažurirani su podaci u tablici i zapisima u bazi (promjena profila, dodavanje koncepata, popunjavanje metapodataka, brisanje zastarjelih podataka, filtriranje grešaka u bazi) i potrebna (re)katalogizacija (D. Horvat, D. Mašina Delija, J. Prekrtić). Završen je pregled i provjera stare nepopisane novinske građe (pojedinačni brojevi) iz trezora radi utvrđivanja stanja i potreba za čuvanjem (D. Horvat).

Na formalnoj i sadržajnoj obradi starih i rijetkih knjiga se nije radilo zbog nedostatka knjižničara. Tek povremeno je T. Runjak radila na ispravljanju i dopuni postojećih zapisa te izradi holding zapisa i barkoda.

Ukupno je sadržajno obrađeno 1.822 zapisa, od kojih je 746 zapisa za Akademijina izdanja. 120 znanstvenih članaka u časopisima i zbornicima Naklade HAZU opremljen je UDK oznakama prije objavljivanja. Sadržajnu obradu i klasifikaciju radila je N. Daničić.

Redovito se radio OCR postupak za pojedine serije i digitaliziranu građu kako bi zapisi bili pretraživi po tekstu, kao i ažuriranje faseta na korisničkom dijelu portala, izrada filtera i izvještaja. Kontrola i objava holding zapisa za sve knjižnice na razini cijele baze radila se na tjednoj bazi. Na tim poslovima radila je A. Tkalec. Radilo se na skeniranju naslovnica novopristiglih i novoobrađenih knjiga radi boljeg korisničkog iskustva portala (T. Kukulja).

Digitalizacija građe

U 2022. nije bilo niti jednog raspisanog natječaja za digitalizaciju pa je Knjižnica prijavila samo nastavak višegodišnjeg projekta *Digitalizacija zaštićene kulturne baštine - zbirka Akademijinih izdanja, časopis Forum* na natječaj Zaklade HAZU. Odobreno je svega 2.000,00 kn (265 €) od zatraženih 10.687,50 kn (1.418,47 €). Tim sredstvima digitalizirano je god. 3(1964), knj. 6, br. 7-12 (ukupno 1039 str.), datoteke su postavljene u repozitorij i opisane potrebnim metapodacima. Na natječaju Zaklade HAZU za 2023. u sklopu istog projekta prijavljen je nastavak digitalizacije *Foruma*. Od zatraženih 2.550,83 € odobreno je 1.300,00 € te se tim sredstvima digitaliziralo god. 40(2001), knj. 73, br. 10/12 (492 str.) časopisa *Forum* u kojem se nalazi cjelokupna bibliografija časopisa od početka izlazenja 1963. i još 11 svezaka u kojima se na kraju sveska nalazi bibliografija (ukupno 3.960 str.). U tijeku je postavljanje u repozitorij. U pripremi i izradi projektne dokumentacije za prijave na natječaj radila je J. Prekratić. Na natječaj Ministarstva kulture i medija RH za 2024. prijavljen je nastavak tj. završetak digitalizacije nakladničkog niza *Djela JAZU*.

Uvez i zaštita građe

Zbog nedostatka financijskih sredstava nisu se uvezivale ni knjige ni časopisi u redovnom fondu. Također, knjige se nisu zaštićivale magnetskom zaštitnom trakom. Na poslovišta u spremištu radili su pomoćni knjižničari G. Matić i Ž. Ovčariček, koji je također vodio urudžbeni zapisnik Knjižnice. Tehničku obradu sve knjižnične građe (barkodiranje) radio je pomoćni knjižničar G. Matić. Barkodirano je ukupno 2.110 svezaka knjiga i časopisa.

U ljetnim mjesecima u okviru konstrukcijske obnove zgrade Knjižnice provedena je sanacija vlage u dijelu podrumskih prostorija (sobe A, D, F, G, O). Knjige su tom prilikom bile zaštićene najlonom koji se ipak djelomično poderao te se dio knjiga znatno naprašio. Uprava nije odobrila profesionalno čišćenje knjiga, već je dogovoreno da dvije spremačice u timu očiste spremišta, police i knjige od prašine te je u te svrhe nabavljen jedan specijalni usisavač za Knjižnicu. Dogovoreno je da će se otprašivanje nadalje redovito provoditi kao jedna od preventivnih mjera zaštite knjižne građe. Popravljeno je 9 kompaktusa (pomičnih polica za knjige) u spremištima.

Revizija i otpis

Nastavljen je rad na cjelovitoj reviziji općeg fonda. Revizija se redovito provodila čitavu godinu. Na reviziji su svakodnevno radili svi knjižničari podijeljeni u timove. Reviziju monografskih publikacija radili su H. Burek, T. Kukulja, G. Matić, A. Tkalec, M. Tot i Z. Vitković, a reviziju periodičkih publikacija radili su D. Horvat, D. Mašina Delija, Ž. Ovčariček i J. Prekratić. Paralelno s revizijom na spremištu i unosom podataka u revizijsku tablicu, rađeni su ispravci u bazi i ažuriranje zapisa (ispravci signatura, rekatalogizacija, prebacivanje holdinga) te ispravljanje grešaka u revizijskoj tablici kako bi se nakon provedene revizije mogli dobiti točni podaci o stanju fonda, digitalna inventarna knjiga i liste za otpis.

Knjižnica je znatno osuvremenila način dosadašnjeg poslovanja uvođenjem potpuno novog načina provođenja revizije i otpisa. Izrađena je digitalna inventarna knjiga prema signaturama i sobama u spremištu (liste holding zapisa), tablice za otpis građe prema zadanim kategorijama koje zahtjeva Pravilnik, označeni su holding zapisi za otpis u bazi koji su zatim objavljeni s korisničkog dijela. Iz kategorije izgubljenih knjiga provjeravalo se koja građa je posuđena. Pripremljene su i stavljene na *SharePoint* Knjižnice revizijske excel tablice za rad na spremištu po naslovu, signaturama i smještaju te su izrađene stručne upute za rad na re-

viziji. Sve poslove na pripremi revizije radile su J. Prekratić i A. Tkalec koje su nadzirale i koordinirale cijeli tijek revizije, napravile analizu i izvještaj o reviziji sa statističkim podacima.

Prema planu, revizija je trebala biti gotova do kraja 2023., ali je produljena zbog građevinskih radova na sanaciji vlage u podrumu u četiri sobe u ljetnim mjesecima u kojima se revizija morala prekinuti. 15. prosinca 2023. na reviziji monografskih publikacija evidentirano je ukupno 113.638 jedinica građe, od toga: 98.288 knjiga (86.49%); 4.297 svezaka časopisa (3.78%); za otpis pod kategorijom zastarjelo: 1.469 (1.29%); za otpis pod kategorijom izgubljeno: 297 (0.26%); na internom otpisu građe: 463 (0.41%); posuđena građa: 89 (0.08%); građa za rekatalogizaciju: 8.735 (7.69%). Ukupno je u fondu do sada evidentirano 107.023 knjiga (monografskih publikacija). Reviziju preostaje napraviti još u sobama M, O1, S i G. Na reviziji periodičkih publikacija evidentirano je ukupno 202.223 jedinica građe. Od toga: 173.655 svezaka časopisa (85.71%); za otpis pod kategorijom zastarjelo: 23.765 (11.73%); za otpis pod kategorijom oštećeno: 4.803 (2.37%); za otpis pod kategorijom izgubljeno: 375 (0.19%); građa za rekatalogizaciju: 19.370 svezaka (11.15%). Reviziju preostaje napraviti na fondu novina i na približno 370 naslova časopisa koji se nalaze na signaturama monografskih publikacija. U tijeku je priprema kartice tablice s bibliografskim podacima za periodičke publikacije prema sobama na spremištu. Po završetku revizije provest će se drugi dio otpisa te će biti poznati konačni brojevi podaci revizije.

Nakon pola godine revizije 15. ožujka 2023. zbog nedostatka prostora u dogovoru s matičnom službom NSK proveden je 1. dio otpisa (uz odobrenje Uprave ur. br. 10-182/1-1-2023 od 11. travnja 2023.). Građa je pregledana, provjerena, popisana i izlučena iz fonda te otpisana. Otpisano je 6.687 svezaka. Na poslovima otpisa radili su D. Horvat, J. Prekratić i A. Tkalec.

Uporaba Knjižnice i davanje obavijesti

Zbog revizije Knjižnica je cijelu godinu radila skraćeno za vanjske korisnike svaki radni dan od 9 do 13 sati. Knjižnica je do 15. prosinca 2023. imala 433 člana, od toga 8 novopisanih. Knjižnicu je posjetilo 1.078 korisnika, i to: 93 akademika, 554 interna korisnika, 383 vanjska korisnika, 16 studenata, 32 umirovljenika. Iz spremišta je doneseno 724 svezaka knjiga i časopisa, 177 svezaka novina, 12 kutija mikrofilma, izvan Knjižnice posuđene su 174 knjige, a međuknjižničnom posudbom nabavljeno je 8 članaka za 4 korisnika. Napravljena su 22 skena za korisnike. Na info-pultu s korisnicima radili su Ž. Ovčariček i M. Tot.

Radno vrijeme za korisnike čitaonice Rara bilo je od 9 do 15 sati. Svakodnevno su pružane specijalizirane stručne informacije o trezorskoj građi, njezinom korištenju svim zainteresiranim znanstvenicima i stručnjacima iz zemlje i inozemstva usmenim, telefonskim i elektroničkim putem. Zavodu za povijesne i društvene znanosti u Rijeci dani su savjeti i naputci u vezi registracije zbirke starih knjiga kao kulturnog dobra. Zabilježen je veliki pad korisnika trezorske zbirke zbog nedostatka čitaonice Rara. Tijekom godine bilo je svega 11 korisnika za koje se iz trezora donijelo 32 knjige te je napravljeno 23 snimki stare i rijetke građe. Rad s korisnicima trezorske građe obavljala je T. Runjak.

O Akademiji, Akademijinim izdanjima i knjižničnom fondu općenito dano je sveukupno oko 400 složenih i jednostavnijih usmenih i telefonskih informacija te odgovora elektroničkom poštom. Rad s korisnicima obavljali su svi diplomirani i pomoćni knjižničari te upraviteljica Knjižnice T. Runjak. Tematska pretraživanja za korisnike radili su N. Daničić, D. Mašina Delija i M. Tot. Knjižničari su po potrebi i na zahtjev ažurirali podatke za znanstvenike

u hrvatskoj znanstvenoj bibliografiji CROSBİ (J. Prekrtić) i pružali bibliometrijske usluge (D. Horvat).

Web stranica Knjižnice, društvene mreže i knjižnične usluge

Knjižnica je vodila mrežnu stranicu Knjižnice, Facebook i Instagram profil, redovito je objavljivala nove sadržaje u svrhu informiranja korisnika. Postavljena je nova redizajnirana web stranica Knjižnice na postojećoj domeni u Wordpress-u. Autorice tekstova u objavama te urednice službene mrežne stranice Knjižnice, društvenih mreža Facebook i Instagram su D. Mašina Delija i J. Prekrtić, koja osim toga, uređuje i ažurira sadržaj na podstranici Knjižnice HAZU na web mjestu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Priredbe, izložbe, izlaganja na skupovima i promocija Knjižnice

Izložbe

U predvorju Knjižnice priređena je prigodna izložba *Akademijina izdanja – izbor 2020-2021-2022* povodom predstavljanja nakladničke produkcije Akademije u protekle tri godine na Konferenciji za novinare 30. ožujka, koja se zbog pandemije nije održavala 3 godine. Izložbu je priredio T. Kukulja. Zbog velikog interesa, produljena je izložba *Ljekovita moć pučke medicine*.

Priređena je virtualna izložba *Rane studentice prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu* u sklopu projekta *Baština na mreži: znanstvenici predstavljaju kulturnu baštinu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. Izložbu su priredile viša knjižničarka N. Daničić i J. Prekrtić u suradnji s dr. sc. Tihanom Luetić (Odsjek za povijesne znanosti HAZU) i izv. prof. dr. sc. Tihomirom Vukeljom (Fizički odsjek PMF-a). Izložba će biti postavljena u Hrvatsku digitalnu knjižnicu.

Prikupljeni su materijali, napravljen je izbor tekstova i započet je rad na izradi virtualne izložbe *Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti kroz stoljeća: 1867-2023 : izložba povodom 155 godina djelovanja*. Realizacija i promocija će biti početkom 2024. Na pripremi izložbe su radile D. Mašina Delija, J. Prekrtić, T. Runjak i Z. Vitković.

Izlaganja

Prekrtić, Jelena; Anja Tkalec; Indira Šamec Flaschar. *Povezivanje kulturnih, umjetničkih i znanstvenih sadržaja u Digitalnoj zbirci HAZU*. // 18. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica : Inkluzivnost : put prema „otvorenim“ knjižnicama, Lovran, 31. svibnja - 3. lipnja 2023.

Prekrtić, Jelena. *Digitalna zbirka i katalog HAZU - DiZbi; Znameniti.hr*. // DARIAH Day 2023, Zagreb, 21. prosinca 2023.

Objavljeni radovi

Runjak, Tamara. *Knjižnica Ivana Kukuljevića Sakcinskoga u Knjižnici HAZU*. // Glasnik HAZU, God. X, br. 16-17 (2023), 37-41. Elektroničko izdanje: <https://dizbi.hazu.hr/a/?pr=i&id=2623285>

Daničić, Nataša. *Practical Marketing for the Academic Library / Stephanie Espinoza Villamor i Kimberly Shotick*. Santa Barbara: Libraries Unlimited, 2022. : [prikaz]. // Novi uvez : glasilo Zagrebačkoga knjižničarskog društva, God. XXI, br. 39 (2023).

Zbirka starih i rijetkih knjiga (Trezor)

U trezoru su obavljani samo redoviti poslovi: ulaganje i preslagivanje knjiga i nadzor nad zbirkom. Redovito su praćeni mikroklimatski uvjeti te je vođena evidencija o temperaturi i vlazi, dolasku servisera vatrodajavnog i alarmnog sustava. Revizija koja je bila započeta 2022. prekinuta je zbog nedostatka knjižničara koji bi vodio Zbirku. Sve poslove u trezoru i na trezorskoj građi obavljala je T. Runjak.

Zaštita kulturne baštine

1. Konzervatorsko-restauratorski radovi na kulturnom dobru iz Zbirke starih i rijetkih knjiga

Sredstvima Ministarstva kulture i medija RH za 2023. u iznosu od 2.397,31 € (18.062,50 kn) realiziran je projekt restauracije knjige *Vitruvius Teutsch*, rimskog autora Vitruvija, Nürnberg, 1548. (R-913). Knjiga se nalazi unutar zaštićenog fonda Zbirke knjiga 16. stoljeća u Knjižnici HAZU (registrirano kulturno dobro pod ozn. Z-5643, 6. lipnja 2012.). Konzervatorsko-restauratorske radove obavila je restauratorska radionica MK knjigovežnica i kartonaža d.o.o., Voćarska 106, Zagreb (vl. Mario Kauzlarić). Radovi su izvršeni kvalitetno, u roku i po pravilima struke.

U okviru financiranja programa javnih potreba u kulturi RH na natječaj Ministarstva kulture i medija RH iz *Programa zaštite i očuvanja pokretnih kulturnih dobara* za 2024. prijavljena su 3 programa:

Konzervatorsko-restauratorski radovi na knjigama: 1. *Način od meditacioni i molitve*, autora Bartola Kašića, Rim, 1613. (R-780) u iznosu od: 775,00 €; 2. *Zakon bratintzva*, autora Ivana Muliha, Zagreb, 1746. (R-770) u iznosu od 837,50 €; 3. *Radovi preventivne konzervacije na zaštićenim zbirkama 16.-18. st.* u iznosu od 3.855,66 €.

2. Preventivna zaštita

Odjel pohrana i zaštita NSK besplatno je proveo preventivnu zaštitu na 18 knjiga (čišćenje od prašine i dezinfekcije od plijesni koje su uočene prilikom revizije trezora). Knjige su nakon čišćenja **vraćene** na svoje mjesto.

3. Digitalizacija zaštićene knjižne građe

U sklopu nacionalnog projekta e-Kultura digitalizirano je 14 starih i rijetkih hrvatskih knjiga u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu unutar kojih su i 3 hrvatske inkunabule. Digitalizirani primjerci u TIFF formatu pohranjeni su na eksterni hard disk. U tijeku je obrada u jpg format i pdf format (M. Tot) koji će se postaviti u Digitalnu zbirku HAZU kao korisničke kopije, a metapodaci će se isporučiti i na portal e-Kultura.

4. Projekt zaštite kulturne baštine

U prvoj polovici godine priveden je kraju projekt *Provedba mjera zaštite zbirke inkunabula u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* financiranog sredstvima EU Fonda solidarnosti te je predano završno izvješće. Voditeljica projekta je T. Runjak, a administrativne poslove na projektu je obavljala A. Tkalec.

II. Razvojne aktivnosti

Sudjelovanje na skupovima i edukacija knjižničara

Tijekom godine knjižničari su prisustvovali na sljedećim skupovima, radionicama, predavanjima i webinarima:

- webinar *Stepping up Open Science with OpenAIRE services; what's in it for Universities, Research Performing Organizations & Institutions*, 31. siječnja 2023. (T. Runjak, M. Tot);
- IC-CU: inDICES Final Event *Community and Digitisation: the new drivers of cultural heritage*, 2. ožujka 2023. (K. Polak Bobić);
- webinar *Građanska znanost u knjižnicama*, CSSU, NSK, 3. ožujka 2023. (N. Daničić, K. Polak Bobić, D. Mašina Delija, T. Runjak, M. Tot, Z. Vitković);
- radionica *EBSCO & CABI Day*, NSK, Zagreb, 9. ožujka 2023. (D. Mašina Delija);
- konferencija *Dani e-infrastrukture 2023*, Sveučilišni računski centar (Srce), 29. i 30. ožujka 2023. (N. Daničić);
- konferencija za novinare *Nakladnička djelatnost Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u 2020, 2021. i 2022. godini*, Knjižnica HAZU, Zagreb, 30. ožujka 2023. (T. Runjak);
- online stručni skup *Heritage education in a museum context* u organizaciji Arheološkog muzeja u Zagrebu u sklopu projekta „Baština i obrazovanje odraslih”, 3.- 4. travnja 2023. (N. Daničić);
- webinar *Crossref community update*, 3. svibnja 2023. (M. Tot);
- SPARC Europe i LIBER webinar: *Enabling the Reuse of the Scholarly Publication: Modus operandi et modus desiderandi*, 4. svibnja 2023. (K. Polak Bobić);
- *Dvanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata: Dfest*, 4. i 5. svibnja 2023. (D. Horvat, D. Mašina Delija, T. Runjak, A. Tkalec, M. Tot);
- online konferencija *Europeana Digital Storytelling Festival 2023*, 9.-10. svibnja 2023. (N. Daničić, Z. Vitković);
- 5. stručni skup *Ostvarimo potencijale knjižnica: Treća životna dob – kako održati kvalitetu života*, 25. svibnja 2023., putem platforme Zoom, Gradska knjižnica “Ivan Goran Kovačić” Karlovac i Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora “SUVAG” Karlovac (N. Daničić);
- webinar *Canva – internetski alat za grafički dizajn*, CSSU, NSK, 19. lipnja 2023. (Z. Vitković);
- webinar *Digitalna pristupačnost u knjižnicama*, CSSU, NSK, 20. lipnja 2023 (M. Tot);
- webinar *Horizon Europe Open Science requirements in practice*, 3. srpnja 2023. (M. Tot);
- završni događaj projekta *e-Kultura - Digitalizacija kulturne baštine*, NSK, Zagreb, 14. rujna 2023. (D. Mašina Delija, T. Runjak);
- 37. (hibridni) ZKD forum *Ilustracijom kroz djetinjstvo*, 27. rujna 2023. (N. Daničić);
- znanstveni skup *Novi pristupi u istraživanju pisane kulturne baštine na papiru*, Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 27. rujna 2023. (T. Runjak);
- webinar *EuropeanaTech 2023 - Explore, Engage, Experience: cultural heritage in the data space and beyond*, 11. i 12. listopada 2023. (M. Tot);
- online 38. ZKD forum (*Nisam*) *stranac u vlastitoj zemlji*, 25. listopada 2023. (K. Polak Bobić, N. Daničić);
- online 155. kolokvij Centra za znanstvene informacije, panel diskusija *Zajednica iznad komercijalizacije*, 26. listopada 2023. (K. Polak Bobić);

- Treća DARIAH.HR međunarodna konferencija *Digital Humanities & Heritage 2023, Heritage Matters: Fostering Collaborative Infrastructure*, SRCE, Zagreb, 25.-27. listopada 2023. (J. Prekratić, A. Tkalec);
- webinar *Crossref Annual Meeting and Board Election 2023*, 31. listopada 2023. (K. Polak Bobić, M. Tot);
- skup *Razgovori u Srcu: Ususret novom Dabru*, 5. prosinca 2023. (M. Tot);
- 23. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama, KGZ, Zagreb, 8. prosinca 2023. (M. Tot);
- konferencija *Sistemska knjižničarstvo 2023.: Digitalna transformacija*, NSK, Zagreb, 12. prosinca 2023. (M. Tot).

Projekti i suradnja s drugim institucijama

Kako bi pribavila potrebna financijska sredstva za razvoj digitalne platforme DiZbi.HAZU i infrastrukturu, Knjižnica je u tu svrhu prijavila više programa na natječajne financiranja javnih potreba u kulturi Ministarstva kulture i medija RH za 2024.: 1. *Digitalna zbirka HAZU - nadogradnja u skladu s nacionalnim Pravilnikom za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (KAM)* i 2. *Nabava informatičke opreme za Knjižnicu HAZU*. Rezultati se očekuju početkom 2024. Na natječaj Zaklade HAZU za 2023. prijavljen je projekt: *Unaprjeđenje funkcionalnosti, razvoj i nadogradnja platforme INDIGO za Digitalnu zbirku (DiZbi) Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* u suradnji s još 10 drugih Akademijinih jedinica (od ukupno zatraženih 11.000,00 € dobiveno je 5.500,00 €) te će se projekt realizirati u skladu s dodijeljenim sredstvima. U pripremi i izradi projektne dokumentacije za prijave na natječaj sudjelovali su J. Prekratić, D. Mašina Delija i T. Runjak.

Knjižnica je surađivala s domaćim i međunarodnim institucijama na projektima i programima:

1. Knjižnica je inicirala pristupanje nacionalnom sustavu e-Kultura za sve jedinice u Digitalnoj zbirci HAZU. Održano je više sastanaka na tu temu s NSK kao partnerskom institucijom i Ministarstvom kulture i medija RH kako bi se dogovorio način pristupanja na razini Akademije. Dogovoreno je da će svaka Akademijina jedinica imati svoju digitalnu zbirku na portalu e-Kultura i svog ovlaštenika i administratora u sustavu. Potpisan je *Sporazum o korištenju sustava e-Kultura* između MKM RH i HAZU. Projekt e-Kultura daje institucijama u sustavu mogućnost besplatne digitalizacije, trajne pohrane i zaštite građe te agregiranja u druge europske sustave, kao i veću vidljivost na nacionalnom portalu digitalne kulturne baštine. Sredstvima dobivenim od Zaklade HAZU dogovorena je implementacija polja potrebnih za agregiranje u sustav e-Kultura u postojeći sustav INDIGO (URN:NBN nacionalni identifikator digitalne građe, polja za uvjete korištenja i pravo pristupa, teme i polje za slanje master datoteka u sustav za trajnu pohranu).

2. Knjižnica je otvorila i uređuje Akademijin institucijski repozitorij u sustavu Dabar.

3. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu nositelj je višegodišnjeg projekta *Hrvatski prvotisci: popis i opis prvotisaka u hrvatskim svjetovnim i crkvenim ustanovama* (2009-2022) koji je financiran sredstvima Ministarstva kulture i medija RH. Na poziv NSK da kao vanjski suradnik na projektu sudjeluje u izdavanju prve publikacije u nizu pod naslovom *Hrvatski prvotisci u hrvatskim zbirkama i institucijama*, Tamara Runjak imenovana je u urednički odbor. Održano je više sastanaka, dogovoren je hodogram rada na monografiji i zaduženja, a publikacija bi trebala izići iz tiska krajem 2024.

4. Knjižnica je i dalje bila jedan od partnera na zajedničkom projektu tematski portal *Znameniti.hr* u koji je ove godine bilo uključeno 11 kulturnih i znanstvenih ustanova iz Hrvatske. Dipl. knjižničarka A. Tkalec je aktivno sudjelovala na projektu ažuriranjem postojećih podataka na portalu, agregacijom građe, dodavanjem novih osoba u bazu. U projekt su još uključeni J. Prekrtić kao podrška za Wordpress i izradu virtualnih izložbi te M. Tot.

5. Nastavljena je suradnja s konzorcijem DARIAH-HR, dijelom paneuropske istraživačke strukture DARIAH-EU. Knjižnica je sudjelovala na sastancima DARIAH-HR konzorcija (J. Prekrtić i A. Tkalec).

6. Knjižnica je ustupila 6 digitaliziranih preslika prvotiska *Misala* iz 1483. Zavičajnom muzeju Biograd na Moru u svrhu izrade plakata za stalni postav u sklopu Zbirke glagoljskih odljeva.

7. Knjižnica je ustupila faksimil *Časoslova Farnese* i pretisak *Della mercatura et del mercante perfetto* B. Kotruljevića iz svojega fonda za izložbu *Made in Croatia*, Arsenal, grad Hvar, od 15. svibnja do 25. srpnja 2023.

8. Knjižnica je sudjelovala u izradi priloga za obljetničku monografiju *100 godina umjetničkih razreda*. J. Prekrtić izradila je sljedeće bibliografije: 1. Digitalizirana izdanja Razreda za književnost Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Digitalnoj zbirci HAZU; 2. Digitalizirani fondovi Odsjeka za povijest hrvatske književnosti i Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU u Digitalnoj zbirci HAZU; 3. Digitalizirana izdanja Razreda za glazbenu umjetnost i muzikologiju te fondovi Odsjeka za povijest hrvatske glazbe Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU u Digitalnoj zbirci HAZU – sa stanjem do studenoga 2023. T. Runjak je ažurirala kratki uvodni tekst o Digitalnoj zbirci zajedno s J. Ferber Bogdan.

9. Obnovljena je suradnja s Bošnjačkim institutom u Sarajevu. Nakon posjeta kolega 9. studenoga 2023., dogovorena je razmjena publikacija.

III. Ostale aktivnosti

Knjižnica je redovito nastavila pratiti rad Udruženja europskih znanstvenih knjižnica – LIBER čiji je član.

Besplatna distribucija Akademijinih izdanja

U svrhu besplatne distribucije Akademijinih izdanja članovima Akademije poslana su 2 popisa s 30 naslova. Na distribuciji Akademijinih izdanja radio je T. Kukulja.

Knjižnični odbor

Održana je jedna sjednica Knjižničnog odbora 4. svibnja 2023. pod predsjedanjem akademika Marka Pećine. Upraviteljica Knjižnice T. Runjak ukratko je izvijestila članove o radu Knjižnice i planovima do kraja godine. Istaknuta su dva ključna problema o kojima se raspravljalo: nepopunjavanje sistematiziranih radnih mjesta u Knjižnici i zastarjela informatička oprema. U toku godine preminuo je član Knjižničnog odbora, akademik Marin Hraste iz Razreda za tehničke znanosti te ga je u odboru zamijenio akademik Bojan Jerbić.

DIGITALNA ZBIRKA HAZU

Hibridna platforma DiZbi.HAZU (<https://dizbi.hazu.hr>), koja uključuje digitalni repozitorij i knjižnične kataloge Akademijinih jedinica, 2023. godine uključivala je 20 Akademijinih jedinica: Arhiv, Arhiv za likovne umjetnosti, Gliptoteku, Hrvatski muzej arhitekture, Jadranski zavod, Kabinet grafike, Knjižnicu, Odjel za izdavačku djelatnost, Odsjek za povijest medicinskih znanosti, Strossmayerovu galeriju starih majstora, Zavod za paleontologiju i geologiju kvartara u Zagrebu, Zavod za povijesne i društvene znanosti u Rijeci, Zavod za povijesne znanosti u Zadru, Zavod za povijesne znanosti u Zagrebu, tri jedinice Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe (Odsjek za povijest hrvatske glazbe, Odsjek za povijest hrvatske književnosti, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta), Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku, Zavod za znanstveni rad u Varaždinu i Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru. Planira se i suradnja sa Zavodom za povijesne znanosti u Dubrovniku uz edukaciju djelatnika za rad u sustavu.

Knjižničari iz Središnje knjižnice zaduženi su za osiguravanje standarda pri unosu metapodataka i opisivanja građe u Digitalnu zbirku HAZU, što je osobito važno uzimajući u obzir činjenicu da je zbirka hibridni model koji uključuje definirani arhivski i knjižnični profil za obradu građe, a moguća je i naknadna implementacija muzejskog profila. Središnja knjižnica obavljala je, uz koordiniranje rada u repozitoriju, i administriranje, katalogizaciju, uređivanje i održavanje zbirke (upotpunjavanje starih zapisa, izradu novih zapisa, grafičku obradu dokumenata za pohranjivanje i objavljivanje u repozitoriju, izrađivanje i uređivanje normativnih zapisa, ažuriranje opisa, izradu virtualnih zbirki uz dodavanje zapisa u iste, inventarizaciju, signiranje itd.). Osim toga, knjižničari su provodili i edukaciju administratora Zbirci novopridruženih jedinica Akademije (pretraživanje, izrada filtera, unos podataka u ISAD(G) profil za portal eKultura, unos podataka prema UNIMARC standardu). Izrađivali su video i pisane upute vezane za određeni segment poslovanja. Odgovarali su na upite korisnika o Akademijinim izdanjima te sudjelovali u planiranju i predlaganju novih naslova za digitalizaciju, kao i sastavljali prijave na odgovarajuće natječaje vezane uz Digitalnu zbirku (Zaklada HAZU, Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske). Promovirali su repozitorij na društvenim mrežama Digitalne zbirke HAZU te na mrežnim stranicama i društvenim mrežama Knjižnice HAZU (Facebook, Instagram). Detaljniji popis poslova po zaposlenicima dostupan je u izvještaju Središnje knjižnice.

Funkcionalnosti Akademijine Digitalne zbirke i dalje se neprestano usavršavaju kako bi se u što većoj mjeri zadovoljile potrebe internih i vanjskih korisnika. Kroz 2023. radilo se na usavršavanju korisničkog i administratorskog dijela portala. Implementiran je arhivski profil ISAD(G) u skladu s međunarodnim standardom UNIMARC. Nastoji se uvesti i kooperativna katalogizacija kako bi se olakšao posao knjižničarima koji samostalno vode knjižnice svojih jedinica.

Zahvaljujući dobivenim sredstvima od Zaklade HAZU, trenutno se radi na razvoju suvremene verzije portala. Na korisničkom dijelu portala korisnici sada mogu provjeriti dostupnost građe za posudbu i mogućnosti korištenja iste. Također je poboljšan pregled fondova časopisa za različite Akademijine knjižnice. Dodatno se optimizira pretraživanje punog teksta, ispravljaju se problemi s indeksacijom i OCR-om teksta i prikazom autora. Novost je i integracija modula za brojanje posjeta stranicama i preuzimanja datoteka. Jedna od novih funkcionalnosti je i instalacija modula dodjeljivanja jedinstvenog nacionalnog identifikatora URN:NBN za Digitalnu zbirku HAZU. URN:NBN (Uniform Resource Name : National Bi-

bliography Number) osigurava jedinstveno i trajno identificiranje digitalne (izvorno digitalne i digitalizirane) građe bez obzira na mjesto pohrane. Nacionalna i sveučilišna knjižnica je 2015. uspostavila sustav za dodjelu URN:NBN-a za digitalnu građu pohranjenu u sustave digitalnih knjižnica, digitalnih zbirki, repozitorija i digitalnih arhiva, osiguravajući na ovaj način trajni pristup pohranjenom objektu pomoću resolvera. Administratori sustava trenutno testiraju nove funkcionalnosti koje su u fazi izrade.

Budući da je Sveučilišni računalni centar - Srce 2. studenog ove godine prestao pružati uslugu VPS (Virtual private server), Digitalna zbirka HAZU postala je korisnik nove usluge Srca pod nazivom VDC - Virtualni podatkovni centri (engl. VDC - Virtual Data Centres). VDC ustanovama iz akademske i znanstvene zajednice omogućava upotrebu virtualnih poslužitelja i virtualnih podatkovnih centara u svrhu zadovoljavanja njihovih trajnih potreba za mrežnim, poslužiteljskim i spremišnim kapacitetima. Na ovaj su način omogućene značajne uštede pri nabavi i održavanju fizičke opreme, no bazu je bilo potrebno migrirati u novo okruženje. Tvrtka ArhivPRO migrirala je preko 7 milijuna datoteka koji su dio Digitalne zbirke HAZU te se trenutno radi na validaciji prebačenih datoteka.

Na platformi DiZbi.HAZU je s danom 22. prosinca 2023. u bibliografskoj bazi bilo 292.728 (2022.: 286.973) bibliografskih zapisa, od toga 51.485 (2022.: 48.532) zapisa s digitalnim objektima – knjige, članci i zasebni objekti (umjetničke slike, fotografije, mikrofilmovi, kazališne cedulje, rukopisi, videozapisi itd.). Normativnih zapisa bilo je 2.121.844 (146.379 zapisa za osobe (2022.: 144.959); 13.735 korporativnih tijela (2022.: 13.091); 15.466 općih pojmova (2022.: 15.405); 272.366 holding zapisa (2022.: 268.484), od čega 238.441 zapisa iz Središnje Knjižnice (2022.: 236.060), itd. U repozitorij je dodana nova virtualna izložba, *Spomenik kralja Tomislava u Zagrebu*, te portal sada sadrži ukupno 12 virtualnih izložbi. Broj korisnika Digitalne zbirke HAZU u 2023. bio je 23.432 (2022.: 27.602), a pregledano je 331.395 stranica (2022.: 312.270).

Digitalna zbirka je financirana redovnim sredstvima, u iznosu 12.401,00 €, koja pokrivaju troškove za sve uključene Akademijine jedinice. Sredstva su namijenjena održavanju sustava, uključujući i 35 licenci za korisnike administratorskog sučelja, dvije više nego prethodne godine. Redovna sredstva ne predviđaju troškove potrebne za nužni razvoj sustava te su u tu svrhu prijavljeni programi na više natječaja. U ožujku 2023. na natječaj Zaklade HAZU prijavljen je program *Unaprjeđenje funkcionalnosti, razvoj i nadogradnja platforme INDIGO za Digitalnu zbirku (DiZbi) Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*. Projekt su prijavljivale Akademijine jedinice pojedinačno, a Upravni odbor Zaklade HAZU je 25. listopada objavio odluku o sufinanciranju projekta. Za potrebe projekta dodijeljena su sredstva u ukupnom iznosu od 5.050 €, od ukupno traženih 11.000 € (Gliptoteka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti – 500 €, Hrvatski muzej arhitekture HAZU – 500 €, Hrvatski muzej medicine i farmacije HAZU – 600 €, Kabinet za arhitekturu i urbanizam s Arhivom za likovne umjetnosti HAZU – 600 €, Knjižnica HAZU – 600 €, Odsjek za etnologiju Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU – 400 €, Odsjek za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU – 400 €, Odsjek za povijest hrvatske glazbe Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU – 500 €, Strossmayerova galerija starih majstora HAZU – 600 €, Zavod za lingvistička istraživanja HAZU – 350 €).

Održana su tri sastanka DiZbi tima, 24. veljače, 12. lipnja i 9. studenog na kojima su razmatrani tekući problemi i planovi za budući razvoj sustava. Radi obnove nakon potresa Knjižnica je izgubila prostor za održavanje radionica pa niti u 2023. nisu održavane edukativne radionice za korisnike *Upoznavanje s Digitalnom zbirkom HAZU*.

Budući da u prethodnoj godini nije bilo niti jednog raspisanog natječaja za digitalizaciju Knjižnica je prijavila samo nastavak višegodišnjeg projekta *Digitalizacija zaštićene kulturne baštine – zbirka Akademijinih izdanja, časopis Forum* na natječaj Zaklade HAZU. Odobreno je svega 2.000,00 kn od zatraženih 10.687,50 kn. Digitalizirano je God. 3(1964), knj. 6, br. 7-12 (ukupno 1039 str.). Datoteke su postavljene u repozitorij i opisane potrebnim metapodacima.

Na natječaju Zaklade HAZU za 2023. u sklopu istog projekta prijavljen je nastavak digitalizacije *Foruma*. Od zatraženih 2.550,83 € odobreno je 1.300,00 € te je tim sredstvima digitaliziran obljetnički broj 40 časopisa *Forum* u kojem se nalazi cjelokupna bibliografija od 1963. godine te još 11 svezaka časopisa koji sadrže bibliografije. Na natječaj Ministarstva kulture i medija RH za 2024. prijavljen je nastavak digitalizacije nakladničkog niza *Djela JAZU*. U okviru projekta *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine* digitalizirano je 14 starih i rijetkih hrvatskih knjiga.

Knjižnica HAZU prijavila je na natječaj financiranja javnih potreba u kulturi Ministarstva kulture i medija RH za 2024. program *Digitalna zbirka HAZU - nadogradnja u skladu s nacionalnim Pravilnikom za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (KAM)*. Rezultati natječaja nisu još objavljeni.

Ove je godine pokrenuta inicijativa za osnivanje Odbora za razvoj digitalne transformacije Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, sastavljenog od akademika koji bi aktivno raspravljali i poticali rad Digitalne zbirke HAZU. Izrađena je *Strategija* za predstavljanje ideje razredima. Upraviteljica Knjižnice T. Runjak i ostali suradnici Digitalne zbirke HAZU (D. Mašina Delija, J. Ferber Bogdan, A. Nikolić Hoyt i K. Crnković) su na inicijalnom sastanku obrazložili akademikima važnost Digitalne zbirke, njezine osnovne funkcije, misiju i ciljeve. Navedeni su postojeći problemi i planovi budućeg razvoja za koji je nužno osnivanje Odbora, koji bi omogućio legitimnu potporu za daljnji razvoj digitalne strategije na razini Akademije. Svi su sudionici sastanka jednoglasno podržali osnivanje Odbora. Istaknuta je važnost izrade odgovarajućeg strateškog plana na razini Akademije u svrhu omogućavanja daljnjeg razvoja i pozicioniranja Akademije u digitalnom svijetu. Zaključeno je kako će prijedlog za osnivanje Odbora iz naslova biti predložen na sjednicama razreda sudionika sastanka.

Digitalna zbirka HAZU sudjelovala je u projektu *e-Kultura – Digitalizacija kulturne baštine*, koji je započeo 2019., a završen je u rujnu ove godine. Ministarstvo kulture i medija RH je nositelj projekta, a Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Hrvatski državni arhiv i Muzej za umjetnost i obrt koordinatori prema vrsti baštinske institucije (knjižnica, arhiv, muzej). Ovim projektom poboljšana je pristup kulturnoj baštini u digitalnom obliku koja se nastoji zaštititi sustavnom, standardiziranom i trajnom pohranom u digitalnom obliku na jednom mjestu. Uspostavom informacijsko-komunikacijskog sustava i centralnog repozitorija, omogućen je jedinstven pristup i korištenje digitalizirane građe, ujedno kulturne baštine, građanima, znanstvenicima, studentima, poslovnim subjektima te zajednici arhiva, knjižnica i muzeja. Korištenje digitalne kulturne baštine potiče se u područjima znanosti, obrazovanja i turizma. Knjižnica HAZU sklopila je sporazum s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom o ustupanju knjižnične građe za digitalizaciju u okviru navedenog projekta. Skenirano je 14 knjiga iz Zbirke RARA skenerom iz NSK te je Knjižnica dobila TIFF datoteke. Na portalu eKultura prikazivat će se metapodaci, dok će se datotekama pristupiti preko poveznice na DiZbi. HAZU portal. Metapodatkovne datoteke moći će se poslati na središnji portal eKultura preko agregacijskog paketa koji će biti inkorporiran u novu verziju INDIGA. Još jedna opcija agregiranja je instalacija Gobi sustava za agregaciju na server institucije u dogovoru s Naci-

onalnom i sveučilišnom knjižnicom. Svaka Akademijina jedinica u sustavu ima vlastitog administratora, a više o sudjelovanju pojedinih jedinica u projektu nalazi se u izvještajima pojedinih jedinica.

I ove su godine Knjižnica, Arhiv za likovne umjetnosti i Odsjek za povijest hrvatskog kazališta nastavili suradnju na projektu *Tematski portal Znameniti.hr*. Nastavljena je suradnja s konzorcijem DARIAH-HR, dijelom paneuropske istraživačke strukture DARIAH-EU.

Slijede izvještaji Akademijinih jedinica koje surađuju na portalu DiZbi.HAZU:

Arhiv

U Arhivu HAZU provedena je edukacija od strane knjižničara Knjižnice HAZU (J. Prekrtić, A. Tkalec) za unos građe prema ISAD(G) standardu u INDIGU.

Arhiv za likovne umjetnosti

Arhiv je u 2023. formirao virtualnu zbirku *Katalozi Zagrebačkog salona*, u koju je postavljeno 35 digitaliziranih kataloga izložbi (1. - 25. *Zagrebački salon, 1965. – 1990.*). Sadržaj su pripremile, opisale i objavile A. Der-Hazarijan Vukić i J. Ferber Bogdan. Na platformu DiZbi.HAZU postavljeni su digitalni objekti iz *Zbirke kataloga: Pozivnica na izložbu I. Meštrovića i T. Krizmana, Beč, 1904., Pozivnica na III. izložbu zagrebačkih umjetnika, Zagreb, 1936.* Nastavljeno je s evidentiranjem i praćenjem likovnih izložbi u Hrvatskoj kao i izložbi hrvatskih umjetnika u inozemstvu, pri čemu je zabilježeno 1.057 izložbi, koje su zajedno s pripadajućom bibliografijom (1.600 članaka) upisane u informatičku bazu Digitalne zbirke. Osim toga, nastavljen je i redoviti upis u informatičku bazu hrvatskih likovnih umjetnika – dopunjavanje postojećih i izrada novih zapisa (umjetnici, izložbe, nagrade).

Gliptoteka

U 2023. godini Gliptoteka na repozitoriju ima predstavljen izbor predmeta iz sedam zbirki muzeja, a to su: *Zbirka sadrenih odljeva djela antičkog kiparstva, Zbirka sadrenih odljeva fragmenata nepokretnih spomenika hrvatske kulturne baštine od 9. do 15. st., Zbirka kopija fresaka, Zbirka sadrenih odljeva stećaka, Zbirka hrvatskoga kiparstva od 19. do 21. st., Zbirka medalja i plaketa, Zbirka sadrenih odljeva Jurja Matejeva Dalmatinca*. Kroz 2023. godinu sukcesivno su se kontrolirali i dopunjavali metapodaci datoteka. Digitaliziran je i obrađen dio staklenih i film negativa (300 jedinica) koji još uvijek nisu javno objavljeni na repozitoriju. Postavljena je jedna virtualna izložba, *Spomenik kralja Tomislava u Zagrebu*. Uz navedeno, Gliptoteka koristi repozitorij i za preventivnu zaštitu i jedno je od najvažnijih mjesta pohrane digitalnih Akademijinih zapisa muzejske građe Gliptoteke, što se pokazalo kao ključno nakon potresa 2020. godine i velikih šteta na fundusu.

Hrvatski muzej medicine i farmacije

Kako Muzej još uvijek nema vlastiti izložbeni prostor, a njegovo sjedište (Akademijina zgrada u Gundulićevoj 24/1) trenutno je u konstrukcijskoj obnovi, kao i većina Akademijinih zgrada u Zagrebu, glavni oblik komunikacije s publikom jest virtualna komunikacija. Stoga je prezentacija digitalizirane muzejske građe u obliku virtualnih zbirki na portalu Digitalna zbirka HAZU od iznimne važnosti.

Tijekom 2023. godine digitalizirano je 149 predmeta sredstvima projekta IP-2019-04-1772 Hrvatske zaklade za znanost.

Na portalu Digitalne zbirke HAZU (DiZbi.HAZU) u 2023. godini objavljene su sljedeće virtualne zbirke Hrvatskog muzeja medicine i farmacije: *Memorijalna zbirka Franje*

Kogoja (<https://dizbi.hazu.hr/a/?pc=i&id=2587949>) (93 zapisa), *Memorijalna zbirka Anice Jušić* (<https://dizbi.hazu.hr/a/?pc=i&id=2587944>) (29 zapisa), *Memorijalna zbirka Sergija Dogana* (<https://dizbi.hazu.hr/a/?pc=i&id=2587946>) (34 zapisa), *Fotografska baština ORL klinike u Zagrebu* (<https://dizbi.hazu.hr/a/?pc=i&id=2589704>) (28 zapisa), *Fotografska baština Muzeja za povijest zdravstva u Hrvatskoj* (<https://dizbi.hazu.hr/a/?pc=i&id=2594121>) (189 zapisa), *Javnozdravstveni plakati* (<https://dizbi.hazu.hr/a/?pc=i&id=2600014>) (20 zapisa), *Ljekarništvo u grafici* (<https://dizbi.hazu.hr/a/?pc=i&id=2606925>) (14 zapisa). Ukupno je u 2023. godini na portalu DiZbi.HAZU objavljeno 407 zapisa digitalizirane građe Hrvatskog muzeja medicine i farmacije.

Dana 4. i 5. svibnja 2023. održan je dvanaesti Festival digitalizacijskih projekata (D-fest) u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Silvija Brkić Midžić predstavila je rezultate programa digitalizacije papirnate građe Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU (https://dfest.nsk.hr/wp-content/uploads/2023/05/24_Brkic-Midzic.pdf).

Budući da je HMMF sudjelovao u projektu *e-Kultura – „Digitalizacija kulturne baštine“* tijekom 2022. godine, kada je u okviru projekta digitalizirana papirnata građa dimenzija većih od formata A4 (ukupno 272 predmeta), ta građa je u 2023. godini objavljena na portalu eKultura, a pridružena je i ostala ranije digitalizirana muzejska građa. Razlika u odnosu na DiZbi.HAZU jest u načinu prezentacije – ovdje je građa razvrstana prema muzejskim zbirkama. Objavljena je digitalizirana građa iz sljedećih zbirki: *Zbirka tvornice lijekova Kaštel* (<https://ekultura.hr/item-sets/2248823/>) (60 zapisa), *Zbirka narodne medicine* (<https://ekultura.hr/item-sets/2248820/>) (138 zapisa), *Otorinolarinološka zbirka* (<https://ekultura.hr/item-sets/2248817/>) (87 zapisa), *Zbirka tiskane građe* (<https://ekultura.hr/item-sets/1991441/>) (20 zapisa), *Zbirka slika, grafika i skulptura* (<https://ekultura.hr/item-sets/1991396/>) (14 zapisa), *Zbirka diploma i povelja* (<https://ekultura.hr/item-sets/1908020/>) (230 zapisa), *Zbirka fotografija* (<https://ekultura.hr/item-sets/1907963/>) (237 zapisa). Ukupno je u 2023. godini na portalu eKultura objavljeno 786 zapisa o digitaliziranoj građi Hrvatskog muzeja medicine i farmacije.

Jadranski zavod

U Knjižnici Jadranskog zavoda knjižničarke J. Prekrtić i A. Tkalec iz Središnje knjižnice provodile su edukaciju zaposlenika za rad u Digitalnoj zbirci HAZU.

Odsjek za povijest hrvatskog kazališta

Nakon implementacije knjižničnog kataloga i digitalnog repozitorija Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u zajednički programski sustav hibridne platforme DiZbi.HAZU (krajem 2019.), u Odsjeku za povijest hrvatskog kazališta završeno je katalogiziranje knjižne građe *Muzejsko-kazališne zbirke* Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta (oko 1.912 knjiga, posebnih otisaka, časopisa, kataloga izložbi itd.).

Završena je obrada i unos metapodataka skeniranih fotografija *Muzejsko-kazališne zbirke* iz *Fototeke* Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu (1.096 naslova predstava s oko 17.000 uvrštenih fotografija), koje su skenirane Prema *Sporazumu o ustupanju građe u svrhu digitalizacije građe* s MUO u sklopu projekta Ministarstva kulture i medija *e-Kultura – „Digitalizacija kulturne baštine“*, koji je sklopljen u ožujku 2022. Prema istom *Sporazumu*, digitalizirana je i objavljena na DiZbi.HAZU prva knjiga *Hemeroteke* (knjiga I. od 24. ožujka 1902. do 1. rujna 1906., 434 str.).

Strossmayerova galerija starih majstora

Tijekom 2023. godine Indira Šamec Flaschar kontinuirano je radila na uređivanju baze podataka za virtualne zbirke Galerije u okviru institucijskog portala DiZbi.HAZU (za digitalni repozitorij i za središnji Akademijin knjižnični katalog.). Vođena je briga o odabiru, pohrani, zaštiti i pristupu virtualnim inačicama izvornika muzejske, knjižnične i arhivske fotografske građe u cilju sadržajnog obogaćivanja repozitorija, kao i promicanja vrijednosti kulturne i umjetničke baštine o kojoj skrbi Galerija. Novoobjavljeno je ukupno 400 digitalnih objekata unutar virtualne zbirke *Schneiderov fotografski arhiv* te 33 objekta u *Zbirci starih majstora*. Također, formirana je nova virtualna zbirka *Digitalizirana građa knjižnice Strossmayerove galerije* koja zajedno s podzбирkom *Katalozi Strossmayerove galerije* okuplja 57 digitaliziranih objekata (17 kataloga zbirki, 40 kataloga izložbi) te 6 digitalnih objekata (2 vodiča, 2 monografije, 1 katalog izložbe, 1 e-katalog izložbe). Provedena je redakтура 42 zapisa u *Zbirci starih majstora* i *Hemerotec* Strossmayerove galerije. Zabilježeno je ukupno 21.149 metapodataka, od čega je ispravljeno/promijenjeno njih 3.724. Kontinuirano se radilo na semantičkom obogaćivanju zapisa iz normativne baze podataka (autorske odrednice) te zapisa iz baza referenci i napomena. Sadržajno raznovrstan i atraktivan digitalni opus portala DiZbi.HAZU, uspješno je promoviran na izlaganju: Jelena Prekrtić, Anja Tkalec, Indira Šamec Flaschar, *Povezivanje kulturnih, umjetničkih i znanstvenih sadržaja u Digitalnoj zbirci i katalogu HAZU*, stručno-znanstvena konferencija 18. Dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica: Inkluzivnost: put prema „otvorenim“ knjižnicama, Lovran, 31. svibnja – 3. lipnja 2023.

Zavod za povijesne i društvene znanosti u Rijeci

Knjižničarke J. Prekrtić i A. Tkalec iz Središnje knjižnice provodile su edukaciju za unos knjižne građe putem Zooma novopridruženoj jedinici.

Izlaganja

Brkić Midžić, Silvija. *Digitalizacija građe Hrvatskog muzeja medicine i farmacije HAZU i virtualna komunikacija s publikom*. // Dvanaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 4. - 5. svibnja 2023.

Brkić Midžić, Silvija. *Virtualne izložbe na portalu DiZbi.HAZU*. // Dariah Day 2023., 21. prosinca 2023.

Prekrtić, Jelena; Anja Tkalec; Indira Šamec Flaschar. *Povezivanje kulturnih, umjetničkih i znanstvenih sadržaja u Digitalnoj zbirci HAZU*. // 18. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica u Lovranu : Inkluzivnost : put prema „otvorenim“ knjižnicama, Lovran, 31. svibnja - 3. lipnja 2023.

Prekrtić, Jelena. *Digitalna zbirka i katalog HAZU - DiZbi; Znameniti.hr*. // Dariah Day 2023., 21. prosinca 2023.

ARBORETUM TRSTENO

Organizacija jedinice

Arboretum Trsteno u Trstenom kraj Dubrovnika na svojoj površini od 25,61 hektara objedinjuje nekoliko različitih cjelina: povijesni renesansni perivoj s ljetnikovcem Gučetić-Gozze, romantičarski perivoj na Drvarici, zbirku kultiviranog drveća i grmlja, povijesni maslinik, te prirodnu vegetaciju šuma hrasta medunca, alepskog bora i čempresa, makije te